

a hivatkozás-gyakoriság meghatározására használt (forrás-) folyóiratok reprezentálják a teljes szakterületet; ha e célra egynél több folyóiratot használunk, ezek egyenlően „súlyosak”.

A fenti alapfeltevéseket számos jogos kritika érte (mennyiségi tényezők túlzott befolyása, presztizs-hivatkozások, nyelvi problémák, általában nem-hivatkozott folyóirat-típusok stb.). Önmagában ez a kritérium sem elegendő.

Finomabb kritérium javaslat az „*impact factor*”, amely a folyóirat egyes cikkeire való hivatkozások átlagos számát jelenti, megadott időhatárok közt (pontosabban egy példán: a folyóiratban 1967-ben és 68-ban megjelent cikkekre való, 1969. 4. negyedévi hivatkozások számának négyszerese, elosztva a 67-ben és 68-ban megjelent cikkek számával), míg az „*immediacy index*” a folyóiraatra való reagálás gyorsaságára utal (pontosabban: az 1969-ben megjelent és ugyanezen év 4. negyedévében hivatkozott cikkek száma – beleszámítva a többszörös hivatkozásokat is –, elosztva az 1969-ben megjelent cikkek számával.) Ez utóbbi mérőszám idegen nyelvű folyóiratokra indokolatlanul hátrányos.

További kísérlet volt a folyóiratok könyvtári használatára vonatkozó mérések alkalmazása. E vizsgálatok azonban csak a folyóiratok egyik (ti. meglévő) részére térnek ki, kérdőíves kiegészítésük pedig torzít.

Az eddig kialakult mérőszámok közül, úgy tűnik, egyik sem vezet valóban megnyugtató eredményre, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy kisebb könyvtárak számára az egyes folyóiratok fontossága a folyóirat változása nélkül is megváltozhat.

/Special Libraries, 66. k. 8. sz. 1975. p. 367–371./

(Sárdy Péter)

* * *

Kísérlet a könyvtárosok képzettségének értékelésére a szovjet akadémiai könyvtárakban

Öt szovjet akadémiai könyvtár 500 felsőfokú munkatársával olyan kérdőívet töltetett ki, amely szakképzettségük rétegeit és forrásait volt hivatva feltárni. A kérdőívekből kigyűjtötték a legfontosabbnak látszó rétegeket és forrásokat, csoportosították, majd szakemberekkel egyenként osztályoztatták őket. Ennek nyomán az alábbi táblázatot állították össze:

Jel	Képzettségi szinttényezők	Osztályzat
x_1	Alapképzettség	
	– könyvtárosi-bibliográfusi	4
	– filológiai	3
	– természettudományos	2
	– egyéb	1

x_2	Idegen nyelvek ismerete	
	– egyetemi (főiskolai) nyelvi szak szintjén	3
	– egyetemi (főiskolai) könyvtáros szak szintjén	2
	– más szakos egyetemi (főiskolai) szinten	1
	– idegen nyelvek ismeretének hiánya	0
x_3	Kiegészítő tanfolyamok	
	– könyvtárosi	2
	– idegen nyelvek	1
	– tanfolyamok hiánya	0
x_4	Továbbképzés	
	– konferenciákon, tanácskozásokon és szemináriumokon való részvétel	5
	– tudományos-módszertani munkában való részvétel	4
	– szakirodalmi szemlék készítése	3
	– szakirodalom olvasása	2
	– egyéb formák	1
	– a továbbképzés hiánya	0
x_5	Könyvtári szolgálati idő	években
x_6	Az adott státusban eltöltött szolgálati idő	években

Ezt követően az 500 kérdőívből az akadémiai könyvtárakban honos státusok (könyvtáros-bibliográfus, főkönyvtáros-főbibliográfus, szerkesztő, főszerkesztő, vezető könyvtáros-vezető bibliográfus, osztályvezető) arányának megfelelően, véletlen kiválasztással 100 kérdőívet emeltek ki, és egy $Y = a_0 + a_1 x_1 + a_2 x_2 + \dots + a_n x_n$ típusú lineáris regressziós függvény, ahol Y – a könyvtári dolgozók képzettségi szintje, $x_1, x_2 \dots x_n$ – képzettségi szinttényezők, $a_0, a_1, a_2 \dots a_n$ – statisztikai adatokkal kifejezendő empirikus együtthatók, segítségével az egyes státusokra képzettségi modellek kialakítására tettek reményteljes, de még továbbfejlesztendő kísérletet. (A kísérlet MIR–1 típusú számítógépen végezték el.) *A tényezők közül az idegen nyelvek ismerete, a továbbképzés, a könyvtári szolgálati idő és az adott státusban eltöltött idő volt (a megadott fontossági sorrendben) a meghatározó.* Az alapképzettség és a tanfolyamokon való részvétel kisebb szerepet játszott.

/Szovetszkoe Bibliotekovedenie, 4. sz. 1975. p. 78–86./

(Futala Tibor)

